

HALOTTAINK

- Pethő Gyula** pécsi egyházmegyes ny. plébános, a székesfehérvári papi otthonban. Szülőfalujában, Ertényben temették (68).
- Batta Gyula** kartali esperesplébános, febr. 5-én. Szülőfalujában Abonyban temették (63, 40).
- Dr. Szörényi Andor** a Hittudományi Akadémia professzora, március 8-án, Budapesten (61, 38).
- Kemenes Antal** érseki tanácsos. Márc. 13-án temették Óbudán (79, 56).
- Dr. Herman László Ipoly** OSB, ny. főiskolai tanár március 3-án, Pannonhalmán (77, 59, 54).
- Bódis Andor** ny. plébános, szabolcsi főesperes, Budapesten (64).
- Kiss József** piarista, ny. gimn. tanár. Rákoskeresztúron temették (67, 52, 44).
- Ováry János Gusztáv** irgalmasrendi áldozópap, a pécsi Szent Sebestyén templom igazgatója, Budapesten, Pécsen temették (69, 36).
- Hrenkó Ferenc** ny. esperes, volt dömsödi plébános. Dömsödön temették (72).
- Szily Jenő** esperes, márc. 15-én, Adácson (58, 34).
- Kardos Lajos** ny. plébános, Apátfalván. Márc. 21-én temették (78, 53).
- Jochs József** piarista áldozópap, ny. gimn. tanár Kecskeméten (68, 49, 44).
- Jung Mátyás Benedek** ny. gyórszentmártoni plébános. Pannonhalmán temették (87, 66, 61).
- Juhász Mihály** szalézi áldozópap, Szolnokon. Szülőfalujában, Tardosbányán temették (54, 37, 27).
- Kincs Imre** csanálói plébános, szatmári egyházmegyes áldozópap (52).
- Szabados András** pári esperesplébános. Várdombon temették (61, 37).
- Lazik Ambrus** püspök, nagyszombati apostoli kormányzó. Április 25-én temették Nagyszombatban (72, 47, 20).
- Gulyás József** ny. rédei esperesplébános, Fertőszentmiklóson.
- Varga Péter Pál** gannai plébános, volt teológiai tanár (55).
- Vlasics Ernő Róbert** ny. tényői plébános, Pannonhalmán. Tényőn temették (71, 54, 47).
- Mezősi Béla** érseki tanácsos, Budapest Külső Soroksári-úti plébánia káplánja. Máj. 8-án Dorogon temették (53, 30).
- Surányi Lajos** a yonkersi (N. Y., USA) Szent Margit magyar egyházközség adminisztrátora.

Schwarz-Eggenhofer Artur ny. esztergomi apostoli kormányzó, a székesfehérvári kórházban (80, 57).

Pohlinger Nándor ny. rédei esperesplébános, Fertőszentmiklóson.

Tóth János plébános a budapesti Jézus Szíve templom kisegítő lelkésze. Rákoskeresztúron temették (61, 37).

Szabó Dániel miskolci ny. paptanárr, Székesfehérvárott (80).

Pap A. József SJ Budapesten. Kispeszen temették (60, 34, 26).

Dr. Némeh István Theodosius volt váci egyházmegyes pap, az önálló magyar ortodox egyház volt feje.

Rákay András pelsőci plébános május 22-én. Rozsnyón temették (35, 9).

Lakos Endre csanádegyházmegyei áldozópap, főiskolások lelkésze Bécsben június 13-án. Temetése jún. 19-én az ottakringsi temetőben. **Dr. László István** eisenstadti püspök, az ausztriai magyarok apostoli vizitátora temette (51, 28).

Kis György veszprémi kanonok. a Székesegyház plébánosa (79).

Dömötör Ferenc lovászpatonai esperesplébános. A vaszari temetőben temették.

Szeberényi László egyházmegyei tanácsos, ny. plébános. Sümegen temették (84).

+

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementőinkba!

Dr LAZÍK AMBRUS

(1897 — 1969)

A nagyszombati (trnavai) apostoli kormányzóság gyászol. A „kis Rómába” mindenünnen százezres tömeg futott össze szt. Márk napján. A püspök atya Jópásztor vasárnapján visszaadta sokat szenvedett lelkét az Üdvözítőnek.

Husz nehéz év keresztjét hordozta mint népe atyja. Nem hiába választotta 1948-ban az előrejelző püspöki jelszót: „Ave crux!” Mint egy keresztút kezdetén az üdvözlét; és utána jött a többi fájdalom állomás. Most sírba helyezték a tizennegyediknél. Százezres hívőtömeg, kedves nővérektől ékesítve, és az országnak szinte minden papja éneklé a szomorú népi liturgiát, melyet éppen ez a püspök atya adott e népnek. Az utolsó működő szlovákiai püspök, Pobožný Róbert végzi a Szent Cselekményt. A végrendeletben kinevezett utóda Gábris János búcsuzatja. Gábris prépost úrnak nehéz a feladata, mert az elhunyt főpásztor utolsó kívánsága, hogy ne mondjanak fölötte dicséret beszédet. Elhangzik a szentbeszédben az alázatos bocsánatkérés mindenkitől.

A szentbeszédben említés történt az elhunyt életének főbb állomásairól. Nagyszombat mellett, Nádason született földműves szülőktől. Nyitrán a piaristáknál tanult és ugyanitt szentelték pappá tanulmányai végén 1922-ben. Érsekújváron és Udvardon káplánkodott. Jantausch Pál, nagyszombati püspök az aulába hívja. Majd évekig, mint rektor papokat nevel Pozsonyban. A második világháború alatt a nagyszombati, ősi dóm plébánosa. Pázmány örökében kitűnő lelkiatyának bizonyul. A front után püspöki helynök, majd Jantausch halála után Ideiglenes kormányzó, 1948-ban püspökké szentelik a nagyszombati gót katedrálisban.

Az ötvenes évek keresztútján a türelem, az alázat, a hűség és a megbocsátó szeretet világitótornya mindmáig nagy egyházmegyéjében.

Előrelátó főpap volt. Ennek érdekében mindig arra kérte papjait, hogy szeressék egymást. A lelkigyakorlatok végén kezében Prohászktóra és annak lelkületével, buzdította papjait a mélyebb lelki életre. Sokat látogatta a plébániákat, a szerzetes-papokat és nővéreket a Karitasházakban. Hallatlan munkabírással bémált, 2-3 ezret egy nap, 4-5 óra prédikációval, két nyelven: szlovákul és magyarul. Nagyon szerette papjait és híveit.

A második vatikáni zsinat élete fénypontja és öröme lett. Az egész Egyház liturgikus bizottságának tagja. Otthon az Országos Liturgikus Bizottság elnöke. Megajándékozta népét az új, zsinati népyelvű liturgiával.

Hazájának új fejlődési lehetőségeiben nagyon okos és előrelátó volt. Az alakuló új szlovákiai egyházprovinciában a szent atya papjai és a hívek reménye lett volna. A Gondviselő Atya másképp határozott. A nagy egyházfejlesztésben már az örök Isten-nél közbenjáró.

Nagy munkát végzett. 2 évtized után újra elindította az egyházszervezést, mind a latinoknál, mind a görögöknél. Nagy nehézségek ellenére a katolikus könyvkiadás is elindult.

Végrendeletében papjait és híveit újra csak, most már végérvénnyel, egységre és kölcsönös szeretetre kérte.

Öröksége nyitott maradt kérdésekben. Nagy munka kezdetében és elindításában ropogant nagy földadatot hagyott utódaira.

Dr. Morovics István

MEMENTO

Amíg emlékezünk valakire, addig bizonyítjuk, hogy szívünkben szeretet él Iránta — és addig él ez a szeretet, amíg szívesen emlékezünk rá . . . Volt kedves professzoromra emlékezem, úgy ahogy bennem, a növendékben él emléke.

Rövid újsághír közölte, hogy 1969 márc. 8-án este, 61 éves korában hosszas betegség után elhunyt **Szörényi Andor**, a budapesti Hittudományi Akadémia professzora a hárshegyi idegklinikán. Aztán néhány száraz életrajzi adat következik. Iskoláit Zomborban, a Pázmány Péter Tudományegyetemen Budapesten és Rómában a Pápai Szentírásstudományi Intézetben végezte. 1932-ben „summa cum laude” doktorált Budapesten, 1942-ben biblikus laureatusi fokozatot szerzett Rómában. Tanár volt Kalocsán, 1944-1947-ig a kalocsa szeminárium vicerektora, 1950/51-ben rektora, majd 1951-től a budapesti Hittudományi Akadémián az Újszövetség professzora.

Az újsághír, azután a temetésén elmondott beszédek röviden összefoglalják érde-meit, tudományos munkásságát. Konferencia beszédeire, amiket az egyetemi templomban tartott, mindig megtelt a templom. Bibliaórái a felsőkrisztinavárosi templomban gazdag élményt jelentettek a nagyközönségnek. Nagybőjti, karácsonyi rekollektciók tartására hívták meg országszerte — és mindenütt úgy megkedvelték modern biblikus előadásait, hogy örömmel hívták más évben is újra lelkigyakorlat, ill. beszédsorozat megtartására. Tudományos munkásságát ismertette a Vigília hosszú éveken át. A Szent István Társulat szentírás-bizottságának volt elnöke és munkatársaival kiadta a Szentírás új, görögéből készült fordítását. A Szentíráshoz írt jegyzetei nem rövid megjegyzések csupán, hanem kimerítő bibliamagyarázat a hívők számára. „A zsoltaérok és az istentisztelet az ószövetségben” c. könyve német nyelven jelent meg; a „Biblia világa” c. könyvében pedig a nagyközönség elé tárja tanári munkájának gyümölcsét. Nemcsak odahaza tartott konferencia-beszédeket, hanem többször hívták meg külföldre is előadást tartani, ahol szintén a legnagyobb elismerést aratta.

Növendéke voltam. Két éven át hallgattam előadásait a budapesti Hittudományi Akadémián: újszövetségi introdukciót, hermeneutikát és az eredeti görög szöveg alapján exegesiszt. Szívesen mentem azonban előadásait hallgatni a két év után is, szívesen jártam hozzá szemináriumra is.

Az előadó és szónok

Előadásait az Akadémia sokszorosítottuk, amíg könyve meg nem jelent. Magammal vittem jegyzeteimet az életre, később könyvét vásároltam meg. A hatalmas szentírástudományi anyag nem száraz tudományos adathalmaz, hanem minden sora a tollal jól bánti tudó, alkotó professzor munkája. Írása, tudományos előadásai olyanok voltak, hogy később a gyakorlatban akár előadóra, akár szentbeszédre minden változtatás nélkül fel tudtam használni. Minden előadása egyben szónoklat is volt. Tíz volt bennük, lelkesedés, lendület. Írásaiban magával ragadja az olvasót. Kiváló szónoki tehetsége — gazdag biblikus tudásával párosulva, még inkább lenyűgözte hallgatóit, ha a nagyközönségnek tartott előadásokat, vagy a templomban prédikált. Nemcsak a katolikusok, de másvallásúak is elmentek és meghallgatták szentbeszédeit.

Legnagyobb érdemének tartom, hogy azt a nagy tudományos anyagot, amit birtokolt, az irodalmár és a szónok kiváló tehetségével gyümölcsöztetni tudta, messze túl az akadémiál katedrán, a nagyközönség számára.

A tudós

Hogyan látta, bírálta őt a növendék, mint tudóst? Aki nála tanulta a bibliikumot, azt már az első előadáson lenyűgözte tudásával! Amint belemélyedt az ember a tanulmányokba, egyre jobban tárult ki előtte Szörényi professzor tudományos gazdagsága. Rengeteget dolgozott, lépést tartott a legújabb bibliakutatási eredményekkel. A tudós örömeivel beszélt egy-egy újabb biblikus eredményről. Jártam többször lakásán, megcsodáltam hatalmas könyvtárát.

Mivel professzori munkája az Akadémián, egyéb beszédei, előadásai rengeteg időt vettek igénybe, éjszaka dolgozott könyvei között. Amikor pl. a kirbet qumrání ásatások eredményeit sikerült megszereznie és azokat közölte velünk, mindig az volt az érzésem: ez az ember szerelmese a munkájának.

Soha nem láttam a munka miatt megtörtnek, fáradtnak, kedvetlennek. Munkakedve, munkaereje páratlan volt.

Remekül tudta tudását továbbadni. Meg tudta kedveltetni növendékeivel a tudományos kutatást. A szentírástudomány óriási területén teljesen magabiztosan mozgott. Modern szentírástudós akart lenni — még akkor is, ha sokan félreértették és túl merésznek tartották nézeteit. Emellett mindig a Szentírás iránti alázatos, rajongó szeretettel hajlott meg a Mester Szava előtt, az apostol „fidem servavi” szilárdságával és hitével.

Az ember

Szörényi professzor egyéniségét a szeretet jellemezte. Akik közeli ismerősei, barátai voltak, tudják, hogy ez így van.

A szeretet embere volt, mert nagyon szerette tudományát. A legnagyobb szorgalommal tanult élete végéig ő, a tudós. Páratlan szorgalmát sokan ismerték.

Kemény, tudományos harcai közben többször hallottunk humoros szeretetteljes megjegyzéseket tőle. Soha nem felejttem el például, mikor igen szellemesen megjegyezte egyik professzor társáról: „Amit én tanítok, az lehet, hogy nem történelem, de amit ő tanít, az meg nem Szentírás”.

Szerette növendékeit, akkor is, ha azok őt sokszor túlszigorúnak tartották. Elvárta, hogy tudjuk az anyagot. Elvárta a saját érdekünkben, a jövő pápi generáció érdekében, a szentírás iránt érzett tiszteletteljes szeretettel.

Kevesen tudják róla, hogy rengeteg tudományos munkája és sok elfoglaltsága mellett milyen közvetlen jóbarát volt: mennyire egyszerű és a mindennapi életben nem a feltűnést hajhászó tudós. Megyés növendékeitől elvárta, hogy őt ne professzor úrnak, csak egyszerűen Szörényi atyának szólítsák. Szeminaristáit tényleg az atya szeretetével vezette bele a tudományos munkába. Soha nem volt türelmetlen. Ha becsöngettünk hozzá lakásán, azonnal a legnagyobb lendülettel nyitotta ki a könyveket, segített, oktatott.

Még kevesebben tudják, mennyire szerette öreg édesanyját, aki utolsó éveiben fiánál lakott. Ő a professor, akit nemcsak hazája ismert, a gyermek szeretetével segített édesanyjának. Ha látogatóba mentem hozzájuk — és sokszor voltam náluk, mikor doktori disszertációmért írtam és rászorultam Szörényi atya segítő szeretetére, — mindig boldog öröm csillogott szemében, ha látta, hogy édesanyjával beszélgetek, őt köszöntöm elsőnek, érdeklődöm sorsa, egészségi állapota iránt.

Azt írtam az elején: memento, emlékezés. Nem akartam mást, csak emlékezni. Nem akartam egy tudós életéről, munkájáról kimerítő dolgozatot írni. Csak megemlékezni egy kedves tanáromról, akinek tudományos felkészültségét, kiváló irodalmi és szónoki tehetségét, szenvedélyes munkakedvét és a Szentírás iránt érzett nagy szeretetét csodáltam és rajta keresztül szerelmese lettem magam is Krisztus evangéliumának.

Egy megyés növendéke

Dr. SCHWARZ-EGGENHOFER ARTUR

ny. esztergomi apostoli kormányzó

Bécsben 1890. jan. 21-én született. Gimnáziumi tanulmányai után ugyancsak Bécsben végezte a teológiát, mint a Pázmáneum növendéke. 1912. július 14-én szentelték pappá. Allomáshelyei: Esztergom-Viziváros, Dorog. E kápláni helyek után a nagyszombati gimnáziumban, majd a budapesti Rákócziánumban nevelte az ifjúságot. Kánonjogi és filozófiai doktorátusa mellé ugyanis középiskolai tanári oklevelet is szerzett. 1949-ben a Központi Papnevelő Intézet gondnoka, 1951-ben esztergomi mesterkanonok, 1958-tól vicarius generalis és 1959-ben mint apostoli administrator veszi át a főegyházmegye irányítását. A húsvéti ünnepekre Székesfehérvárra utazott. Itt rosszul lett és beszéltették a fehérvári kórházba. Április 16-án halt meg szívinfarktus következtében. Esztergomba szállították, ahol április 22-én du. 3-ig reggel 9 órakor a bazilikában mutatták be érette a szentmiseáldozatot és du. 3 órakor kívánsága szerint az Esztergom-Szentgyörgymező-i temetőben helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást Szabó Imre püspök, esztergomi apostoli kormányzó végezte.

Dr. NÉMETH ISTVÁN THEODOSIUS

érsek, az önálló magyar ortodox egyház volt feje

E sorok írójának alkalmá volt nyolc évvel ezelőtt megismerni és élete utolsó éveiben kapcsolatot tartani vele, sőt rendezni ügyét a kat. egyházzal. Az elhunyt a váci egyházmegye rk. papja volt. Az első világháborúban tábori lelkészként működött. Utána egy darabig állami szolgálatban volt. Saját elbeszélése szerint Khuen-Héderváry miniszter felszólította, hogy alapítson önálló magyar görögkeleti egyházat, hogy a Magyarországon élő görögkeletiek ne legyenek más ország pátriárkájának alávetve. Először a budapesti szerb görögkeleti egyház tagja lett, majd utána megalapította az önálló magyar egyházat. Szíriában szentelte érseké a pátriárka, akinek Horthy kormányzóhoz írt levele bizonyítja a szentelés megtörténtét és érvényességét. A második világháború után emigrációba került. Európa több országát bejárta. Vendége volt

Cicognani államtitkár testvérének, a liszaboni nunciának is. Végül Münchenben telepedett le. Itt kapott rendes lakást és nyugdíjat. 1967 nyarán halt meg felesége, akit már a kat. szertartás szerint temettek el. Mikor e sorok írójának átadta igazoló iratát, kijelentette, hogy mindenben aláveti magát az Egyház rendelkezésének. Döpfner bíborosnál gyorsan intézkedtek. 1968 május 3-áról keltezett levél szerint: „A kat. Egyházba való visszavétele kérelmét alapján elfogadták, azonban mivel az önálló magyar görögkeleti egyház érseke volt, az ügyet a Bad Godesbergben levő apostoli nunciának terjesztették elő”. Együttal megbízták a helyi plébánost, hogy amennyiben gyenge egészségi állapotára való tekintettel szükséges, feloldozásban és a betegek szentségében részesítse. Az ügy teljes befejezésére nem került sor, mert március elején agyérelmeszesedés következtében meghalt. Természetesen a kat. egyház szertartása szerint temették el. A szomorú epilógussal egy zaklatott, nyugtalan papi élet zárult le — a végén azonban Istennel való teljes megbéküléssel. Róma is szabadabbá lett halálával egy nem könnyű visszatérési probléma megoldásától, miután érsekké szentelése érvényes volt.

Sümegh Lothár

KÖNYVEK

H. M. Enomya-Lassalle: Zen — Weg zur Erleuchtung. Herder-Verlag, Wien, 1969.

P. Lassalle Hugó, német jezsuita, Japán misszionárius hosszú évtizedeket töltött a fölkelő Nap országában. Átélt az atombombatámadást; nemcsak hittérítő buzgóága, fölvert Japán neve (Enomya), de az okszerű alkalmazkodás elve érdeklődése is arra készítette, hogy Japán vallási világnézetével behatóan foglalkozzék. Ez az érdeklődés vezette el a zen-buddhista vallási mozgalom megismeréséhez, amelynek lényegébe, lélkiségébe és módszereibe — sok tanulás és gyakorlat után — európai létére meglehetősen mélyen hatolt be.

A zen-elmékedés gyakorlása segítette a szerzőt (a könyv alcímeinek: út a megértéshez, bevezető az elmékedés munkájához — értelmében) — mint mondja — annak felismeréséhez, hogy mekkora behatással van ez a módszer a japán gondolkozásra. Nem annyira a vele való elméleti foglalkozás, mint még inkább a zen-elmékedések fokozott elmélyítése a fő. Bevallása szerint egyéni vallásossága is nyert e gyakorlat segítségével s meggyőződése, hogy bármilyenirányú is legyen az emberek vallási hovatartozása, a zen-elmékedési módszer haszna kétségtelen. Rohanó korunkban is elmélyült, benső nyugalomhoz segíteni másokat: ez a könyv célja. Hiszen nem kevés azok száma, akik gépiessé vált és a műszaki fejlődés irányába erősen eltolódott világunkban is fokozottan érdeklődnek egy, a Kelet szellemi s lelki arculatát tükröző elmékedési irány tartalma és mikéntje iránt. Éppen a rohanó élettempójú, okoskodó európai ember számára nyílik meg itt egy új világ, amely őt és életét nem csak vallási, de mélyen emberi vonatkozásaiban is teljesebb érettséghez segíti.

Azonkívül a japán gondolkozásra kiható említett vonatkozása miatt, e módszer a japán lélek és szellem helyes megismerésének valóságos kulcsa. P. Lassalle a „megvilágosodás” lényegéből indul ki s vázolja a hozzávezető három utat. A módszer és a japán kultúra kapcsolatát vizsgálva, kimutatja, mennyit köszön a japán ember a zen-buddhista elmélyülésnek, amely egyébként is szemlélődéssel megáldott lélekalkatát kiteljesedéshez segíti. Az istenhit és kereszténység vonatkozásában a zen-módszer előnyös alkalmazásának lehetőségeire utal.

A vallási türelem és a nyílt, őszinte dialógus korában megnőtt annak az eshetősége, hogy más irányok képviselőitől is tanuljunk. A könyv e szellemben óhajt támogatást nyújtani.

Cser-Palkovits István